

A vogul nyelv idegen elemei.

II. Orosz jövevényszók a vogulban.

1583-ban kezdik meg az oroszok Szibéria meghódítását és ezzel együtt megkezdődik az orosz nyelv hatása az Ob körül lakó népek nyelvére. A telepítvényesekkel együtt mindjobban tért hódít az orosz nyelv is, és bizonyára nincs már messze az az idő, a mikor — a tavdai közlő jóslatos szavai szerint — a vogulok elfelejtik azt a nyelvet, a melyet atyáik beszéltek és egészen beleolvadnak az oroszországba. Az európai műveltség tárgyai s így elnevezéseik is orosz révén jutnak a vogulokhoz. Az orosz közbeszéd hatását mutatja a meglehetősen számú átvett viszonyzó. Van végül a szójegyzékben néhány szó, mely, úgy látszik, csak az evangéliumfordításban fordul elő s nem ment át a mindennapi nyelvbe.

Az orosz jövevényszavak, mint újabb átvételek, hangalakilag nem változtak annyit, mint a törökségből kerültek. Nagyobb mértékben csak a szókezdő mássalhangzócsoportok alakultak át. *)

1. vog. *ad* pokol; hölle (АҢЛQV. Wog. W. 1.) < or. адъ pokol.
2. vog. *akrid'* sáska; heuschrecke (АҢЛQV. Wog. W. 2.) < or. акрида sáska.
3. vog.: K. *aromat* fűszer; gewürz (MÁRK. ev. 16 : 1.) < or. ароматы fűszer.
4. vog.: É. *arsin* rőf; elle | KL. *aršin* id. | K. *oršén* id. II. 228. | osztj.: É. *oršin* arschine (АҢЛQV. Nord. O. 116.) < or. аршинъ elle (russische).

*) L. erre nézve АҢЛQVIST Journ. de la Soc. Finno-Ougrienne VIII. 15.

5. vog.: KL. *atlés* atlasz III. 203. < or. атласъ atlas.

6. vog.: KL. *áli* vagy; oder *tok lälli, áli at lälli?* lehet-e úgy, vagy pedig nem lehet? 122. *äl: am jurtem jün, ä! oat?* velem jössz-e, vagy nem? | T. *áli* id.; *tä khätel säuräntän-li, äli äk?* kasszál-sz-e ma, avagy nem? 288. < or. али, или vagy; oder.

7. vog.: K. *bagranica* bársony; sammet (MÁRK ev. 15 : 17.) < or. багряница in purpur gefärbte leinwand.

8. vog.: T. *ärícäy* karó; stange, pfahl 258. — vö. or. рычагъ id. Mindenesetre tatár közvetítéssel (vö. alt. *irčak* < or. рычагъ).

9. vog.: K. *bjelilscik* fejeítő; bleicher (MÁRK ev. 9 : 3.) < or. бѣлильщикъ id.

10. vog.: K. *daže* söt; sogar (MÁRK ev. 13 : 19.) < or. даже id.

11. vog.: KL. *deniški* pénzürtékben IV. 245. < or. денешка kleine kupfermünze; -жқи pl. geld.

12. vog. K. *deržaj* bátorodjál (MÁRK. ev. 10 : 49.) < or. держать halten, haben; держи! tartsd!

13. vog. *estöken* trinkglas; ivópohár | osztj.: É. *astakan* id. (АНЛQV. Nord. O. 66.) < or. стаканъ id.

14. vog. *estop* stof, flüssigkeitsmass (АНЛQV. Wog. W. 6.) | osztj.: É. *aštop* id. (АНЛQV. Nord. O. 66.) < or. штофъ id.

15. vog. *gunica* nyest, marder (НУК. 16 : 476.) < or. куница marder.

16. vog.: É. *χusi* görbe, ferde; krumm, schief II. 129. — ? or. косоу kancsal.

17. vog.: T. *i* és, is; *lous i miñäs* szólt és elment 288. pedig; aber IV. 369. < or. и und, auch, sogar.

18. vog.: *išlap* kalap; hut (АНЛQV. Wog. W. 7.) < or. шляпа hut.

19. vog. *išlei* pferdgeschirr; lószerszám (АНЛQV. Wog. W. 7.) < or. шлея id.

20. vog. *ispin* schwein; disznó (AHLQV. Wog. W. 7.) < or. сви́нья id.

21. vog. *išten* nadrág; hose (AHLQV. Wog. W. 7.) | osztj.: *É. iştan, iştin* id. (AHLQV. Nord. O. 77.) < or. штаны v. штань id.

22. vog. *jāχ, jaq* gemeindeschreiber (Journ. VIII. 16.) < or. дьякъ id. vö. *jaŋkén*.

23. vog.: *É. jākér* anker; vasmacska II. 137. < or. якорь anker.

24. vog.: *É. jāmsekrés* fuvar-kocsi; fuhrwagen IV. 69. | osztj.: *É. jam* poststation; postaállomás; *jamsík* postknecht; *jamsík-ola* postfuhre (AHLQV. Nord. O. 79.) < or. ямщикъ postbauer, postknecht, fuhrmann, kärrner.

25. vog.: *É. jāŋkén* diakonus; diakon III. 375. | K. *jaqen* diakon (AHLQV. Wog. W. 7.) | T. *tájeičaku* id. IV. 366. < or. дяконъ id.

26. vog. *jassey* kiste; láda (AHLQV. Wog. W. 8.) | osztj. *É. jaršik* kasten (AHLQV. Nord. O. 78.) < or. ящикъ v. ясакъ láda.

27. vog.: K. *jäter* fajd; auerhahn II. 235. | *É. pl. jätřit* id. II. 26. < or. дятель specht; harkály.

28. vog.: *É. jélvel* szellemféle (NyK. 26 : 27.) | K. (*vuor-*) *jälvel* erdei manó; wald-teufel II. 226. | osztj.: D. *javel* нечистой духъ; tisztátalan szellem (NyK. 26 : 27.) < or. дьяволь ördög.

29. vog.: *É. jénär* generális; general IV. 276. < or. генераль general.

30. vog.: K. *jestle* ha; wenn (Márk ev. 8 : 3.) < or. если, ежели wenn.

31. vog.: *É. jupkä* ingváll; halbhemd, leibchen IV. 80. < or. юбка frauenrock, weiberrock.

32. vog.: *kaitextam* bereuen, megbánni (AHLQV. Wog. W. 13.) < or. каяться busse thun, bereuen.

33. vog.: *kanaš* fejedelem; fürst (AHLQV. Wog. W. 14.) | osztj.: *É. kanaš* id. (AHLQV. Nord. O. 86.) < or. князь knéz.

34. vog.: É. *kāpitan* kapitány IV. 283. < or. капитанъ id.
35. vog. *kaptan* kaftán (Journ. VII. 17.) < or. кафтанъ id.
36. vog.: É. *karabli* hajó; schiff IV. 331. *karap*, *kerep* id. (NyK. 19: 434.) | magy. *kerep* ein fahrschiff; epibades; *kerepes* eine gattung schiff; hipagus (P. P. 168.) < or. корабль hajó. Nagyon sok szláv nyelvben megvan.
37. vog. *karman* zseb; tasche (АНЛQV. Wog. W. 14.) < or. карманъ zseb.
38. vog.: É. *kāpak* koresma; wirtshaus I. 18. | K. *kōpaç* schenke, krug (АНЛQV. Wog. W. 16.) | osztj.: É. *kapék* krug, trinkglas (АНЛQV. Nord. O. 86.) < or. кабакъ schenke.
39. vog.: K. *kartopka* kartoffel; burgonya (АНЛQV. Wog. W. 14.) | T. *kartop* id. 321. < or. картофель, a nép nyelvében картошка, картопка.
40. vog.: É. *kās* gatyá; unterhose IV. 206. *kās* szeméremkötő; schamdecke IV. 386. < or. гачи die enden an den unterhosen; die langen federn an den füssen der raubvögel.
41. vog. *kaša* grütze, brei; kása (АНЛQV. Wog. W. 14.) < or. каша id.
42. vog. *kataitam* rollen (АНЛQV. Wog. W. 14.) < or. катать wälzen, rollen.
43. vog.: É. *kati* macska; katze IV. 342. | KL. *käti* macska 5. | K. *kadi*, *kati* katze (АНЛQV. Wog. W. 13.) < or. котъ kater; kandur.
44. vog.: P. *kārlet* vörös, roth IV. 105. < or. scarlatina skarlat.
45. vog.: É. *kiük* könyv; buch IV. 69. | K. *kénéz* id. (АНЛQV. Wog. W. 15.) < or. книга id.
46. vog.: K. *kerék* bűn; sünde 373. *kireç*, *kiräk*, *kirik* sünde; *k. vāram* sündigen (АНЛQV. Wog. W. 15.) | osztj.: É. *kerek*, *karek* id. (АНЛQV. Nord. O. 89.) < or. грѣхъ sünde, bűn.
47. vog. *kila* sérv; bruch (АНЛQV. Wog. W. 15.) — or. вила id.

48. vog. *kinietkä* barna ló; braunes pferd (AHLQV. Wog. W. 15.) < or. гнѣдо der braune, braunes pferd.

49. vog. *kinliskä* palaczk; flasche (AHLQV. Wog. W. 15.). Elferdített alakja az or. сткляночка-nak (glas, arzneiglas, gläschen).

50. vog.: AL. *kiskä* macska; katze 77. | K. *kiskä* id. (AHLQV. Wog. W. 16.) < or. киска fiatal macska, кошка katze, weibchen.

51. vog.: KL. *kis* ucczu (kutyának) 46. < vö. or. кись-кись czicz (maeskának).

52. vog.: K. *kodrant* negyedrésз (MÁRK ev. 11 : 42.) < or. квадрантъ quadrant.

53. vog. É. *kälés* kalács; weissbrod IV. 416. *kälés* id. IV. 388. *kwoläs* liszt 348. мука (NyK. 16 : 475.) | K. *koales* semmel, zsemlye (AHLQV. Wog. W. 16.) | T. *käläs* kalács IV. 364. | osztj. É. *käläs* semmel, bretzel (AHLQV. Nord. O. 85.) < or. калачь kalács.

54. vog.: K. *kolos* kerék; rad (AHLQV. Wog. W. 16.) | T. *kolósa* id. IV. 402. < or. колесо kerék.

55. vog.: KL. *kōpēka* koréka 47. < or. копѣйка koreke.

56. vog.: K. *koplīχ* stiefelabsatz (AHLQV. Wog. W. 16.) < or. каблукъ id.

57. vog.: T. *korol* király; könig 307. < or. король id.

58. vog.: K. *kosel* kecskebak; ziegenbock (AHLQV. Wog. W. 17.) | osztj.: É. *kosäl*, *kušul* id. (AHLQV. Nord. O. 91.) < or. козель id.

59. vog. *kočerka* krücke, ofenkrücke (NyK. 16 : 475.) < or. кочерга ofenkrücke, ofengabel.

60. vog.: K. *kot-kot* akár-akár; *kot oχsel*, *kot mölöl tēltaχtēn* fizess akár pénzzel, akár áruval < or. котъ-котъ entweder-oder.

61. vog.: É. *χāsēχ* kozák IV. 284. *χāsax* id. IV. 64. *χāsēχriš* (dem. képzővel) IV. 287. kozákocska < or. казакъ id.

62. vog.: P. *kosēr* kártya; karte 28. | K. *kōser* spielkarte (AHLQV. Wog. W. 17.) | É. *käserli* kártyázni, karten spielen (-li denom. igeképzővel) I. 22. | osztj.: É. *kasir* spielkarte (AHLQV.

Nord. O. 87.) | D. *köser* kártya | I. *kiser* | S. *keser*, *koser* id. C. (NyK. 26 : 24.) < or. *косыр* id.

63. vog.: T. *köt év*, *jahr*; *küt* id. 307, 318. < or. *годъ* id.

64. vog. *kuas* dünnbier, *ritka sör* (AHLQV. Wog. W. 17.) < or. *квасъ* id.

65. vog. *kuašná* backtrog (AHLQV. Wog. W. 17.) | osztj. É. *kovašna* id. (AHLQV. Nord. O. 91.) < or. *квашня* id.

66. vog. *kulpa* galamb; *taube* (AHLQV. Wog. W. 17.) | osztj. É. *çolup* id. (AHLQV. Nord. O. 72.) < or. *голубъ* galamb.

67. vog.: K. *küls* schlüssel; *kules* (AHLQV. Wog. W. 18.) < or. *ключъ* id.

68. vog.: É. *kuma*, *koma*, *kumakwé* id. (-*kwé* dem. képzővel) IV. 12. | K. *kum* gevatter (AHLQV. Wog. W. 17.) | osztj.: É. *kuma* pathe, *gevatter* (AHLQV. Nord. O. 91.) < or. *кума* *gevatter* *кумъ* id.

69. vog.: É. *kuléiti* sétál; *spazieren* 340. | osztj.: É. *kulaitlem* id. (AHLQV. Nord. O. 91.) < or. *гулять* id.

70. vog.: K. *küörnis* zimmer, *stube* (AHLQV. Wog. W. 18.) < or. *горница* *zimmer*, *szoba*.

71. vog.: K. *küréç* kampó, *hacken* (AHLQV. Wog. W. 18.) | osztj.: D. *kuruk* csuka fogó horog (NyK. 26 : 25.) < or. *крюкъ* id.

72. vog. *küsa* haufen (AHLQV. Wog. W. 18.) < or. *куча* id.

73. vog.: É. *kušnés* kovács; *schmied* III. 13. < or. *кузнецъ* *schmied* *кузница* id.

74. vog. K. *kušša* sauer Teig (AHLQV. Wog. W. 17.) < or. *кваша* id.

75. vog. K. *kuššin* krug, *korsó* (AHLQV. Wog. W. 17.) < or. *кувшинъ* id.

76. vog.: É. *lapka* bolt, *kaufladen* I. 14. *lärkä* I. 48. id. < or. *лавка* *bolt*; *kaufladen*.

77. Elvesztette önállóságát és képzővé lett a vogulban az orosz *лѣсъ* erdő szó. Szerepe ugyanaz, mint a magyar -s képzőnek (pl. *fenyves*, *bükkös*) vagy az ol. -*eto*-nak (pl. *faggeto*, *cupresseto*).

vog.: É. *nāykläsi* vörösfenyőerdő; rothtannenwald II. 381. (*nāykh* vörösfenyő) | K. *nīχläš* vörösfenyő 30. *nīχ* vörösfenyő I. 171.

Csonkított alakban van meg ezekben: vog.: É. *nūläš* luczfenyves I. 105. (*nūli* jegenyefenyő III. 103. szurokfenyő III. 317. | P. *nūl* luczfenyő) | *χālāsi* nyirfaerdő, birkenwald II. 381. (*χāl* nyirfa) | KL. *ulāpsī* czédruserdő II. 381. (*ulpā* czirbolyafenyő I. 3. III. 351.)

78. vog.: É. *lārēs* szekrény, II. 313, III. 59. | osztj.: É. *laras* kasten schachtel (AHLQV. Nord. O. 96.) < or. ларець id.

79. vog.: K. *leht* band, kötő (AHLQV. Wog. W. 25.) < or. лента id.

80. vog.: K. *lepte* kleine muntze; kis pénz (AHLQV. Wog. W. 25.) < or. лента id.

81. vog.: K. 217. *-li* vajjon; *kwāne jälkän mater-li oqt khōntine* menjetek ugyan ki, vajjon nem találtok-e valamit? 217. | P. *-lé: nāi' mineinlé* méssz-e te? 249. | T. *-li: sanaten ti lām äitig-khar-li*, izleld meg ezt a levest, izletes-e? < or. -ли id.

82. vog.: K. *litsemer* heuchler, képmutató (AHLQV. Wog. W. 25.) < or. лицемёръ id.

83. vog.: K. *lokot* ellen, gegen (AHLQV. Wog. W. 26.) < or. локоть id.

84. vog.: K. *lom* darab; stück II. 239. | É. *lqmt* rész; theil II. 151; *mā-l* földdarab I. 135. | KL. *tūjt-logmt* hófolt III. 345. | K. *lomti* darabokra vagdal; zerstückeln < or. ломъ bruchstücke; ломать v. ломить brechen.

85. vog. K. *lon* flachs (AHLQV. Wog. W. 26.) < or. лёнъ id.

86. vog.: É. *lqwēs* pad; bank < or. кавица dickes brett; vastag deszka.

87. vog.: K. *manet* pfennig; fillér (AHLQV. Wog. W. 28.) | P. *mānēt* érem IV. 109. < or. монета pénz.

88. vog.: É. *masličēnaj* olajfa (MÁRK ev. 13 : 3.) < or. масличный oelbaum; olajfa.

89. vog.: É. *māšter* mester III. 3. | K. *mašter* id. (NyK. 19 : 435.) < or. мастеръ id.

90. vog. : K. *mate* minze (MÁTÉ ev. 23 : 13.) < or. мята id.
91. vog. : É. (*tqli'*-) *matnä* gyalomzsák, káta (Ethn. 4 : 305.) | KL. *tqli'-matnä* id. < or. матня mittlerer theil eines netzes.
92. vog. : T. *mämä* anya; mutter 316. — ? or. мама id.
93. vog. : É. *mëkës* gyarló II. 339. — vö. or. мягкий weich, zart, mürbe (? мягче zarter (adj. comp.).
94. vog. : K. *mel* kréta; kreide (АНЛQV. Wog. W. 28.) < or. мѣль id.
95. vog. : K. *melnitse* malom; mühle (АНЛQV. Wog. W. 28.) < or. мельница id.
96. vog. : K. *merin* wallach (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. меринъ id.
97. vog. : K. *milostina* alamizsna (MÁRK ev. 10 : 46.) < or. милостыня almosen.
98. vog. : K. *mir* béke; frieden (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. миръ frieden.
99. vog. : É. *mir* nép; volk I. 9. emberiség; menschheit I. 154. | K. *mer* gemeente; gyülekezet (АНЛQV. Wog. W. 29.) | osztj. : É. *mur*, *mir* leute, menge, dorfgemeinde; nép, tömeg, gyülekezet (АНЛQV. Nord. O. 105.) < or. миръ v. миръ welt, bauerngemeinde, bauernschaft.
100. vog. : K. *miró* kenet; salböl (MÁRK ev. 14 : 4.) < or. муро id.
101. vog. *mińsă* spielball (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. мячикъ.
102. vog. K. *mítar* zöllner; vámszedő (MÁTÉ ev. 18 : 17.) < or. мытар id.
103. vog. : T. (*uřsál*)-*mořòl* (réz)-rakás IV. 346. < or. могила grab, hügel, grabhügel.
104. vog. : K. *mojak* stange als zeichen; jelzőrúd (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. маякъ id.
105. vog. : K. *moké* liszt, mehl 377. *moké*-(*älęxtäw*) liszt-szitalás IV. 397. *möka*, *muka* id. (АНЛQV. Wog. W. 30.) < or. мука id.

106. vog.: K. *molit* kérti, imádkozni; bitten, beten (MÁRK ev. 11 : 17.) *molipen* gebet; imádság *molitpe* id. (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. молитъ inständig bitten; erősen kérti; молебень, молитва gebet, imádság.

107. vog.: É. *molšay* malicza-bunda I. 152. | K. *molšay* malitza, innerer peltz mit den haaren nach innen (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. малица. — Megvan a szamojédban is (*mālite*, *malitsea*). АНЛQV. szerint (Journ. VIII. 7.) innen került az oroszba.

108. vog.: T. *morä* tenger; meer IV. 348. < *mope* id.

109. vog.: T. *mortq* fonott varsa (Ethn. IV. 306.) < or. морда.

110. vog.: É. *most* sáncz; schanze II. 331. | K. *moste* hid; brücke (АНЛQV. Wog. W. 29.) < or. мостъ brücke; hid.

111. vog.: AL. *muštayti* kínlódik; sich quälen 61. (refl. képzővel) | K. *muštaytam* geplagt werden; *muštam* plagen; *muštap-qar* folterer (-p képzős nom. verb.) *muštovum* geplagt werden (pass.) < or. мучить quälen; kínozni.

112. vog.: É. *muträ* bűvös erő; zauberkraft; *muträ-sätmil* megrontás ellen való istenigézet I. 11. | osztj.: É. *mutraiñ*, *mutraiñ* weisz, klug, geschickt, schlau, künstlich; okos, ügyes, ravasz, mesterséges (АНЛQV. Nord. O. 106.) < or. мудро wise, klug; мудрый, мудрёный id.

113. vog. K. *nardovoj* nardusból való; von nardus (MÁRK ev. 14 : 3.) < or. нарды, нардовый (adi.).

114. vog. K. *načalo* kezdet (MÁRK ev. 13 : 8.) < or. начало ursprung.

115. vog.: K. *naslednik* der erbe; az örökös (MÁRK ev. 12 : 7.) < or. наследникъ id.

116. vog.: É. *ñemiş* német; deutsch; *ñemiş lēņker* vakondok; maulwurf (tkp. német egér) III. 148. | osztj.: É. *nemes* német; deutsch (АНЛQV. Nord. O. 108.) < or. нѣмецъ id.

117. vog.: K. *nevesta* braut (АНЛQV. Wog. W. 32.) < or. невѣста id.

118. vog.: K. *ñirk* apró halak általános nevezete (Ethn. 4 : 309.) | P. *ñirké* id. < or. нырка id.

119. vog.: É. *nusä* szükség; noth II. 429. | KL. *nusä* szegény, arm III. 353. | osztj.: É. *nūša*, *nusä* bedürfniss, dürftigkeit, armuth (AHLQV. Nord. O. 113.) < or. *нужда* bedürfniss, noth, nothdurft.

120. vog.: K. *okov* békó (MÁRK ev. 5 : 4.) < or. *оковы* fesseln, ketten.

121. vog.: É. *ālp*: *vīrīr ālppā ālpēy na'ir* veres festésű festett nyereg; II. 339. *sorñi ālppā jātel mā* arany színes kedves föld III. 40. | P. *alpti* (denom. -ti képzővel) festeni; malen | osztj.: É. *ōlīp* farbe; festék (AHLQV. Nord. O. 114. < or. *олифа* malerstoff, firniss.

122. vog. K. *opresnokov* pogácsa, kovásztalan kenyér (MÁRK ev. 14 : 1.) < or. *опрѣснокъ* ungesäuertes brot.

123. vog.: É. *pāi'* hüvelyk; daumen II. 399. | osztj.: D. *paka* ujj-iz; *pāke* puppe, baba (C.) (NyK. 26 : 48.) < or. *бабка* bokacsont-láb, melylyel dobálva játszanak (MUNKÁCSI).

124. vog.: É. *pālti* feléget; verbrennen I. 13. tüzbe vet, ins feuer werfen III. 391. *pāalti* tüzet rak; feuer machen II. 129. | P. *palti* éget III. 325. | KL. AL. *palti* id. | K. *poqłti*: *lomētnē nqlwē p. a* lángba veti 375. < or. *палить* perzselni, égetni, tüzelni.

125. vog.: T. *pāñā* bánya. 164. L. 126.*)

126. vog.: É. *pāñā* fürdőkamara; badezimmer; 351. | AL. *pāñā* id. 57. | T. *pāñā* id. 313. < or. *баня* bad, badestube.

127. vog.: *pap* bohne; bab (AHLQV. Wog. W. 38.) < or. *бобъ* id.

128. vog.: P. *par* ugar 10. < or. *паръ* ugar, ugarföld.

129. vog. K.: *paran* hammel; bárány (AHLQV. Wog. W. 38.) < or. *баранъ* id.

130. vog.: K. *pariš* gewinn; nyereség (AHLQV. Wog. W. 39.) < or. *барышъ* gewinn, vorthail.

131. vog.: K. *parkat* sammet; bársony (AHLQV. Wog. W. 39.) < or. *бархатъ* id.

*) Munkácsi szíves felvilágosítása szerint *bánya* a szövegben nyelvjárási lag *fürdő* jelentéssel áll.

132. vog.: É. *pārs* vitorla; segel II. 59. | K. *parus* id. (Анлqv. Wog. W. 39.) < or. парусъ vitorla.

133. vog.: É. *pērīnā* vánkosalj IV. 11. | K. *perin* bettpfűhl (Анлqv. Wog. W. 41.) < or. перина bettpfűhl, federbett.

134. vog.: K. *pečet*, *pišet* siegel; pecsét (Анлqv. Wog. W. 41.) | É. *pěšatij* pecsétes; mit siegel versehen IV. 255. (-ij nom. possess. képzővel) < or. печать pecsét; siegel.

135. vog.: K. *pěsmen* schnellwage (Анлqv. Wog. W. 41.) | osztj.: É. *posmek* id. (Анлqv. Nord. O. 124.) < or. безмень schnellwage.

136. vog.: P. *pětěz* kakas; hahn 17. < or. пѣтухъ hahn am schiessgewehr; a puska kakasa.

137. vog.: KL. *pěter* veder; eimer | K. *pěter* id. IV. 397. | P. *pětěr* id. 14. | K. *vetra* eimer (Анлqv. Wog. W. 65.) < or. ведро eimer, vedro.

138. vog.: K. *pānitse* freitag; péntek (Анлqv. Wog. W. 40.) < or. пятница péntek.

139. vog. *pila* fürész; säge (Анлqv. Wog. W. 41.) | osztj.: É. *pila* id. (Анлqv. Nord. O. 121.) < or. пила id.

140. vog.: T. (*il*)-*pincättleti* megesküdni IV. 371. < or. вѣнчать trauen; вѣнчаніе trauung 356. L. 261.

141. vog. *pirez*, *perez* piroge (ételnemű) (Анлqv. Journ. VIII. 18.) < or. пирогъ id.

142. vog.: AL. *pisāl* puska; flinte 78. | K. *pišel*, *pisal* flinte (Анлqv. Wog. W. 42.) < or. пицаль id.

143. vog.: K. *plotnik* ács; zimmermann (MÁRK ev. 6:3.) < or. плотникъ id.

144. vog.: É. *poduska* vánkosalj, párna IV. 11. < or. подушка kissen, kisschen.

145. vog.: É. *pozlep* gomb; knopf III. 135, 470, I. 143. < or. булава gomb, fej (pálezán).

146. vog.: *pözrep* keller; pincze (Анлqv. Wog. W. 44.) < or. погребъ id.

147. vog.: É. *pājer-pī* úrfi IV. 79. | K. *pojer, pojar* herr polizeibeamt (АНЛQV. Wog. W. 43.) | K. *pojres* úr II. 379. *pajrés* id. II. 230. | osztj.: D. *pojar* богатырь (hős) *pojar* herr (C.) (NyK. 26 : 52.) < or. бояринъ (pl. бояре) herr.

148. vog.: KL. IV. 245. *poluškä* poluska (pénznem) < or. полушка id.

149. vog.: É. *panémari* kántor IV. 69. < or. понамарь egyházfi; küster.

150. vog.: K. *pont* font IV. 291. | osztj. É. *punt, pont* font (АНЛQV. Nord. O. 126.) < or. фунтъ pfund.

151. vog.: K. *poartux* párolni; dämpfen IV. 420. < or. паръ dampf, пары dampfen, парить dämpfen.

152. vog. *poran* pferdedecke (АНЛQV. Wog. W. 43.) < or. попона id.

153. vog.: É. *porä, por* idő; zeit; *ti porät* akkor, damals I. 74. | K. *pör* zeit, gelegenheit; *šaqiy por* jede zeit, immer; minden időben, mindig (АНЛQV. Wog. W. 43. | T. *pqr*: *ux pqrél* egyszer; einmal *çatél-jät-porät* déltájban; gegen mittag 317, 323. | osztj.: É. *pora, para* zeit, gute oder gelegene zeit (АНЛQV. Nord. O. 123.) < or. пора zeit, gelegene zeit, zeitpunkt; въ той порѣ azon időben.

154. vog.: É. *porés* disznó; schwein I. 8. | osztj.: D. *porös* disznó | I. *pūraš, pūres* | S. *pōres* (NyK. 26 : 52.) < or. порося ferkel; malacz.

155. vog.: T. *pqrāpa* dob; trommel IV. 349. < or. барабанъ trommel.

156. vog.: K. *porti*: *māsnem porti mānitaçti ruhám* darabokra szakadt; mein kleid wurde in stücke zerrissen 383. < or. порты kleid, kleidung, lumpen.

157. vog.: K. *posma* sträuchen (АНЛQV. Wog. W. 44.) < or. пасмо id.

158. vog.: K. *pätélak* tető; dach 102. < or. потолокъ tető.

159. vog.: P. *pötélké* palaczk 20. < or. бутылка bouteille.

160. vog.: É. *potpolnā* pincze; keller IV. 342. < or. подполье raum unter dem fussboden.

161. vog.: É. *prošti* bocsáss meg; *prostitawēn* bocsásson meg IV. 26. < or. прощать, простить verzeihen, vergeben, verlassen.

162. vog. *pūznā* carreau (im kartenspiel) (Journ. VIII : 18.) < or. бубны id.

163. vog.: É. (*pal-*) *pukmati* fölpukkad II. 375. < or. пухнуть dagadni.

164. vog.: É. *pulät* aczél; stahl II. 343. < or. булатъ stahl.

165. vog.: K. *pülkä* kugel; golyó (AHLQV. Wog. W. 46.) < or. пуля id.

166. vog.: É. *pulkä* czipó IV. 324. < or. булка semmel.

167. vog.: É. *pūmúsipe* köszönöm; ich danke IV. 426. | osztj.: É. *pomasibo* dank! AHLQVIST szerint az orosz божия мать спасибо kifejezés elferdítése.

168. vog.: T. *pup* pap; pfarrer IV. 403. < or. попъ priester, pfarrer.

169. vog.: É. *puskä* ágyú, kanone IV. 125. | K. *pésken* puska; flinte 96. *pesken*, *piskin* id. *p.-ätkuev* blei; *p.-nél* kugel; *p.-si* schuss AHLQV. Wog. W. 41.) | osztj.: É. *poškan*, *puškan* büchse, flinte (AHLQV. Nord. O. 124.) | osztj.: D. *pöcke*, *püčke* fegyver, puska; *jüt-kqr pöcken* revolver (ujjával lövő fegyver) (NyK. 26 : 53.) < or. пушка ágyú.

170. vog.: É. *pūškä* hordó; fass I. 69. | K. *pūškä* tonne (AHLQV. Wog. W. 46.) | T. *pučkä* id. 312. < or. бочка fass, tonne.

171. vog.: É. *put* pud IV. 422; *pot*, *pot* id. (AHLQV. Wog. W. 44.) | osztj.: É. *pot*, *put* id. (AHLQV. Nord. O. 124.) < or. пудъ id.

172. vog.: AL. *rēseç* IV. 460. rozsz; roggem; *rāšēç* id. < vö. or. рождъ id.

173. vog.: T. *rātem* sorban, rendben 322. < or. рядомъ reihenweise.

174. vog. *rōkiš* bastmatte (AHLQV. Wog. W.) < or. роґожа id.

175. vog.: É. *rōpot* munka; arbeit I. 130; II. 117. *rūpiti* dolgozik; arbeiten IV. 324. | osztj.: É. *ropitlem*, *rupitlem* arbeiten; *ropota* arbeit (AHLQV. Nord. O. 128.) < or. работа arbeit, работать arbeiten.

176. vog.: É. *rumkă* pohárka IV. 327. < or. рюмка gläschen. fläschchen.

177. vog.: É. *ruš* orosz II. 105. *rušiniš* oroszúl | KL. *rušúisä* id. | osztj.: D. *ruč* | I.: *ruť* id. | S. *ruš* id. (NyK. 26 : 66.) < or. россия orosz.

178. vog.: É. *saka* nagyon; sehr I. 164. | K. *säk* id. | P. *säk* id. 22. *säkä* id. | osztj.: D. *čikka* sehr (NyK. 26 : 33.) < ? or. шивко gyorsan.

179. vog.: É. *sākér* ezukor; zucker IV. 278. | K. *saçér* id. II. 239. < or. сахаръ id.

180. vog. *saimai'* auf borg; kölcsön (AHLQV. Wog. W. 47.) < or. взаймы id.

181. vog.: É. *sākmet* sakktábla; schachbrett IV. 388. *sākmetli* sakkozni; schach spielen I. 32. (-li denom. igeképzővel) | osztj.: É. *šakmat* schachspiel (AHLQV. Nord. O. 138.) < or. шахматъ schachfeld, schachmatt.

182. vog. *sakon* törvény; gesetz (AHLQV. Wog. W. 48.) < or. законъ id.

183. vog.: É. *sāl'* sál, shwal IV. 47. < or. шаль id.

184. vog.: É. *sāl'* sajnálat I. 76. *šāḷiti* sajnál II. 85. | *šalam* bedauern (AHLQV. Wog. W. 48.) | osztj.: É. *šal*, *šal'* mitleid (AHLQV. Nord. O. 138.) < or. жалѣть bemitleiden.

185. vog.: É. *samovar*, samavar, szamovár IV. 277. < or. самоваръ theemaschine.

186. vog. *sa'et* ladung (in einer flinte) (Journ. VIII. 19.) < or. зарядъ id.

187. vog.: É. *sarkä* pohár I. 18. | T. *särkä* 316, IV. 350. < or. чарка pohár.

188. vog.: K. *zavjet* testamentum (MÁRK ev. 15 : 24.) < or. завѣтъ bund (in der bibel).

189. vog. *sämeç* schloss (AHLQV. Wog. W. 50.) < or. замокъ id.

190. vog.: KL. *šät: män šätne khoji menniybe kerül?* 22. < or. счетъ rechnung, berechnung.

191. vog. *seła* schiesspulver; puskaapor (Journ. VIII. 19.) | osztj.: É. *sēla* id. (AHLQV. Nord. O. 131.) | D. *seleç* порохъ (puskaapor) (NyK. 26 : 41.) | S. *sila, sīla* id. < ó-or. zelié, zельe grünes, kräuter, arznei.

192. vog.: K. *selkovi* rubel | T. *şalkovoi* id. 315. | osztj.: É. *tsolkovi* silberrubel (AHLQV. Nord. O. 147.) < or. цѣлковый ezüst rubel.

193. vog. *šeniz* bräutigam (AHLQV. Wog. W. 51.) < or. женихъ id.

194. vog. *sep* dreschflegel (AHLQV. Wog. W. 51.) < or. цѣпъ csép.

195. vog. *šerep* loos (AHLQV. Wog. W. 51.) < or. жребій loos.

196. vog.: K. *šet kefe*; bürste (AHLQV. Wog. W. 51.) < or. шеть id.

197. vog.: *simseç, şemseç* ohrring (AHLQV. Wog. W. 52.) | osztj.: É. *simsek* id. (AHLQV. Nord. O. 133.) < or. жемчугъ id.

198. vog.: É. *siys sáncz* II. 401. < or. шанецъ schanze.

199. vog.: É. KL. P. *sirp* pirittyháló | AL. *sirpi* pirittyhálóval halászni (Ethn. IV. 305.) < or. сирп sebes folyóvizeken két ladiktól vont háló, melybe a halat gübüléssel beleriasztják (Ethn. IV. 305. MUNKÁCSI).

200. vog. *sit̄s* kattun (AHLQV. Wog. W. 52.) < or. ситень id.

201. vog. *sistam* rein; tiszta (AHLQV. Wog. W. 52.) | osztj.: É. *sistam* id. (AHLQV. Nord. O. 133.) < or. чистый id.

202. vog.: K. *slave* dicsőség < or. слава id.

203. vog.: K. *smirna* mirha (MÁRK ev. 15 : 23.) < or. смирна id.

204. vog.: K. *znamenie* jel; zeichen (MÁRK ev. 13 : 4.) < or. *знаменіе* id.

205. vog.: É. *sālet* arany; gold II. 329. < or. *золото* id.

206. vog.: É. *sāltāt* katona; soldat IV. 277. 281. | T. *sgltāt* id. IV. 373. < or. *солдатъ* id.

207. vog.: É. *solwél* 355. só; salz | osztj.: É. *sol*, *soła* id. (AHLQV. Wog. W. 135.) | D. *sālna* соль (só) *sal* (c.) (NyK. 26: 40.) — vö. or. *соль* id.

208. vog.: É. *Sompér* (puskatöltő fa). Személynév Sevra faluból IV. 428. < or. *шомполъ* ladenstock.

209. vog.: É. *sāpék* csizma; stiefel II. 274. | osztj.: É. *sopek* id. (AHLQV. Nord. O. 135.) < or. *сапогъ* id.

210. vog.: É. *sārēx* lazac; lachs II. 185. *sorxān-sām* lazacpikkelyek; lachs-schuppen II. 28. *sorxān-xul* pisztrángal II. 160. | KL. *sorēx* id. | AL. *sīrēx* id. | K. *sōrkh* id. | T. *sorēkh* kis csabak Ethn. IV. 304.) || osztj.: É. *sorēx* id. | D. *sarak*, *sarok* сырокъ (Coregonus vimba) < or. *сырокъ* lachsforelle.

211. vog.: É. *šqs*, *šos* óra; stunde I. 2. *ti šqs* rögtön, sogleich; *akw-ti-šqs* rögtön, ebben a perczen 21. | KL. *tē-šogšt* rögtön | K. *ākwe-sāss* egyszerre | P. *okw-sāš* id. 20. || osztj.: É. *šos* óra; stunde (AHLQV. Nord. O. 136.) < or. *часъ* stunde, uhr.

212. vog.: K. *sovjet* tanács; rath (MÁRK ev. 15 : 1.) < or. *совѣтъ* rath, klugheit.

213. vog. *istarsin* aeltester (AHLQV. Wog. W. 7.) | T. *starsina* starsina IV. 403. < or. *старшина* oberhaupt.

214. vog.: É. *suker* csokur-hal (Ethn. 3 : 304.) | osztj.: É. *šogor* id. — ? or. *ščokur* Coregonus lavaretus (Ethn. 4 : 304. MUNKÁCSI).

215. vog.: É. *suli* palaczk 348. < or. *сулея* flache flasche.

216. vog. *sume* beutel, tasche (AHLQV. Wog. W. 55.) | T. *sumānet* zacskója IV. 403. | osztj.: D. *soma*: *soma-joç* nyirbéjedény, a melyben a gabonát és a lisztet tartják (NyK. 26 : 42.) < or. *сума* zacskó.

217. vog.: É. *sutiti* zúgolódik (biráskodik) III. 38. | osztj.: D. *sut* начальникъ (előjáró) < or. судъ törvényszék, судить bíráskodni.

218. vog. *suset* Nachbar (Анлqv. Wog. W. 56.) < or. соседъ id.

219. vog. *sutka* tag u. nacht; éjjel nappal (Анлqv. Wog. W. 56.) < or. сутки id.

220. vog. *talqin* brei, grütze; kása (Анлqv. Wog. W. 57.) < or. толокно russisches gericht.

221. vog. *tamga* jegy (Szorokin NyK. 16 : 477.) < or. тамга id.

222. vog.: É. *tanti* menyasszonyi díjat fizet; brautpreis zahlen | KL. *tänti* 28. id. | osztj. D. *tan, ten* калымъ (menyasszonyi díj) *tan-uč* id. *tan čomlog jux* : a rovásfa, a melyre a menyasszonydíj mennyiségét róják (NyK. 26 : 34.) < or. дань steuer, angabe, tribut.

223. vog.: KL. *tas* tál; schüssel III. 357. | K. *toqs* tácza II. 229. < or. тазъ tácza.

224. vog.: T. *tälä* atya 164. | osztj.: D. *talq* отецъ *tada* id. (C.) (NyK. 26 : 38.) — vö. дядя oheim; nagybátya.

225. vog.: T. *tička* rúd; stange 315. < or. тычка staubgefäss staubfaden; тычинка stange, zaunstecken.

226. vog. *tektam, tiqtam* weben (Анлqv. Wog. W. 58.) < or. тратъ id.

227. vog. *tolat* meissel; véső (Анлqv. Wog. W. 60.) | osztj.: É. *tuluta* id. (Анлqv. Nord. O. 148.) < or. долото id.

228. vog.: É. *tolmes* tolmács; dolmetscher 329. *tolmesli* (denom. -li igeképzővel) tolmácsol | osztj.: É. *tolmas* id. (Анлqv. Nord. O. 146.) < or. толмачъ id.

229. vog. *toń* netzzug, ort, wo ein netz ausgeworfen wird (Анлqv. Wog. W. 62.) < or. тонь id.

230. vog.: É. *taş* keresztfa; querholz; *taşpä taşin qpä* keresztfás keresztfájú bölcső III. 164. — ? or. тесь deszka.

231. vog. *tosilantam* schleifen; köszörülni (AHLQV. Wog. W. 62.) < or. точить id.

232. vog.: T. *tuχ, t̄aχ, taχ* így; auf solcher weise 283. — ? or. такъ így; folgendermassen.

233. vog.: T. *taχšq* hasonlóképen, szintén; auf gleicher weise 286. < or. также id.

234. vog.: *tuka* krummholz (Journ. VIII. 20.) < or. дуга id.

235. vog.: É. *tumaj* vélemény; meinung I. 137. *tumāj* szándék; vorhaben I. 69. *tumaj v̄āri* gondolkozik rajta < or. дума gedanke, idee, думать denken.

236. vog.: KL. *türey* egyszerre, rögtön; sogleich *t. juājist* egyszerre kiitta 120. < or. вдругъ egyszerre (MUNKÁCSI).

237. vog.: T. *turmä* fogháztorony; kerkerthurm 331. | osztj.: É. *turma* gefängniss (AHLQV. Nord. O. 148.) < or. тюрьма fogház.

238. vog. *turpa, torpa* schornstein (AHLQV. Wog. W. 62.) | osztj.: É. *turpa* röhre (AHLQV. Nord. O. 148.) < or. турба id.

239. vog.: K. *uksus* eczet; essig < or. укесъ id.

240. vog.: É. *ul̄is* uteza I. 121. < or. улица id.

241. vog.: É. *ūrin-(ēkwä)* varju, krähe | osztj.: D. *urunghi, urēy-iki* id. (NyK. 26 : 20.) < or. воронъ varjú.

242. vog.: É. *ūsmä* hálóvarsá; fischreuse I. 133, 153.) | osztj.: É. *ūšim, vōšim* id. (AHLQV. Nord. O. 153.) — ? or. *važan* hálóvarsá (Ethn. IV. 307.).

243. vog.: T. *ustäl* asztal, tisch 310. < or. столъ id.

244. vog. *vār* pech; szurok (AHLQV. Wog. W. 64.) < or. варъ id.

245. vog.: KL. *vaške* teljesen, épenséggel; völlig, ganz 20. | P. *vaškē*: *vaškē tāremné* örökké, örökre < or. весь ganz.

246. vog.: T. *Vānkä* Ivánka IV. 344. < or. Ванька (Иванъ deminutivuma).

247. vog. *vāsmiχ* ein getreidegewicht (Journ. VIII : 20.) < or. восьмуха achtel.

248. vog. *veřä* glauben, hit (Анлqv. Wog. W. 65.) < or. вѣра id.

249. vog. *vest* [plur.] wage; mérleg (Анлqv. Wog. W. 65.) < or. вѣсы id.

250. vog. *verblüd* teve; kameel (Анлqv. Wog. W. 65.) | osztj.: D. *verbut* varsa-féle halászszerzőm (NyK. 26 : 59.) < or. верблюдь teve.

251. vog.: É. *vinä* pálinka, brandwein 346; IV. 327. < or. вино id.

252. vog.: K. *vinitl-* vádolni; beschuldigen (MÁRK ev. 15 : 3.) < or. винить id.

253. vog.: K. *vinograd* weinbeere, *vinogradar* weinbauer, *vinogradnik* weinberg (MÁté, MÁRK ev.) < or. виноградъ, виноградаръ, виногражникъ id.

254. vog.: É. *vinovot* bűn; sünde IV. 72. < or. виноватый.

255. vog.: É. *vintäy* kampós III. 5. (-äy nom. poss. képzővel) < or. винтъ schraube.

256. vog.: P. *valäkel* erőszakkal 10. < or. воля wille, freiheit.

257. vog. *volxv* zauberer; varázsló (MÁté ev. 2 : 1.) < or. волхвъ id.

258. vog. *volos* bezirk; kerület (Анлqv. Wog. W. 67.) < or. волость id.

259. vog.: É. *ur* hegy; berg I. 129. *uriy* erdő; waldig I. 5. *vör* erdő | KL. *ur* id. 20. *vör* id. | K. *vor* id. | P. *vgr* erdő; wald | T. *vār* luczfenyő; pechtanne 162. | osztj.: É. *vor* kieferwald | D. *vor*, *uor* материкъ őserdő (NyK. 26 : 59.) < or. боръ sandige, mit birken und fichten bewachsene gegend.

260. vog.: É. *votkä* pálinka; brandwein IV. 279. < or. водка pálinka.

261. vog. *vuenštajt* megesküdni (jegyesekről), trauen (NyK. 16 : 482.). L. 140. < or. вѣнчать trauen.

Pótlás.

1. vog.: K. *jörš* ifjabb sógor; jüngerer schwager | T. *jurš* id. 162.

< tob. tat. *jarzu* id. (BUDAQ. II : 372.) osztj.: D. *jirti* schwager; sógor NYK. 28 : 16. (MUNKÁCSI).

2. vog.: É. *kesi* üveg; glas III. 126. | K. *kesi* id. II. 377. *kesi* id. (АҢЛQV. Wog. W. 15b.) *kisi* spiegel; tükör (ibid. 16a.) | T. *kusu* üveg; glas 185; IV. 402.

< kaz. tat. *közgö* зepкaлo; tükör (VOSK. 84.) | vö. csuv. *koš-kiski* id. (ZOL. 37a.) | azerb. *güzgü* id. (ibid.) | alt. *küskü* id. (ibid.) | ujb. *köskü* id. (NYK. 17 : 335.) — Alapszó köztörök *kör-kür-* látni, nézni; képzésre nézve l. BÁL. III. 28. Hasonló jelentésváltozást mutat: zürj. *vižedčan* spiegel; tükör (*vižed-* sehen, látni WIED. Syrj. W. 411.) | votj. *učkon* tükör (*učk-* nézni MUNK. Votj. Sz. 88.) || jak. *körünär tās* ein glas, in dem man sich selbst sieht; spiegel (BÖHTL. 59a.). — A vogul alakok szabályos megfelelői a tat. *közgö-*nek. A gutturalisra végződő tatár szók a vogulban a *γ*-tövéiek csoportjába mennek át és így az északi és kondai nyelvjárásban -i' vagy -i-re végződik a nominativusi alakjuk. A tavdaiban a régibb tövégi *γ* mássalhangzó után rendszerint *u*-vá gyengül: pl. vog. É. *tärkä* ~ T. *täru* kaulbarsch | É. *kwälγ-* (nom. *kwäl'i*) ~ T. *kälü* kötél. A személyragos alakokban ismét előtűnik a gutturalis *kusu*: *kusúm* v. *kuském*; *kusun* vagy *kuskén* stb. (MUNK. Ug. füz. 11 : 258.) vö. még votj. *šin-kuzgi* tükör; spiegel (tkp. szem-tükör; ugyanilyen összetétel az idézett csuv. *koš-kiski*). (MUNK. Votj. Sz. 459.) | magy. *tükör*.

3. vog.: P. *khwari* szitkozódik; fluchen 11. | KL. *khwarkhati* id. (refl. -*khat* képzővel) 15. haragszik; zürnen 19. *khwarijéxti* id. 20.

< kaz. tat. *karya-* átkozni; fluchen; *karyau* átok, átkozás; fluch, das fluchen; *karyan-* átkozódni; *karyiš* átok (BÁL. II. 46.) | csag. *kargamak* maudire, injurier; *kargas* querelle, dispute; *kargiš* malédiction, imprécation, exécution (VÁMB. Čag. Stud. 310.) | jak. *kiran-*, *kiranabin* fluchen (BÖHTL. 64a.) | alt. *karga-* проклинать; fluchen (Alt. gr. 92.) || mong. *χarā-*, *χarja-* id. (SCHMIDT. 140.)

vö. votj. *kargal-*, *kargan-* schwören, fluchen (NYK. 18 : 63.).

4. vog.: K. *küsnäs*, *küesnäs*, *küisnäs* ablak; fenster *küsnäs-au* fensterladen (АҢЛQV. Wog. W. 18b.) *kwösnäs* id. II. 231. *kösnés* id. III. 126. | P. *kušnäs* id. 243.

A NYK. 28 : 158. lapján a vog. *kösnés*-t az alt. *közinek* okno

szóval vetettem egybe. Pontosabb utánjárás csak megerősítette a feltevés helyességét.

Az «ablak» északi osztják nevezetei *isnuvis*, *isnuvis* (AHLQV. N. O. 77.) *isnus* (HUNF.). *Isnuvis* a szintén ablak jelentésű *isni*, *isni* (AHLQV. Nord. O. 77.) *isen* (CAST.) alakokkal egybevetve összetételnek bizonyul. Első tagja (*isni*) a zürjénből átkerült szó (vö. *öšni* fenster. WIED. Syrj. W. 218.), a második megvan mint önálló szó «lyuk, rés» jelentéssel az ész. osztj.-ban (*vis loch visiy* lyukas, löcherig (AHLQV. Nord. O. 155.) *vis* nyílás (NyK. 11 : 160.). *Isnuvis* tehát magyarázó összetétel, tkp. «ablak-nyílás». Átment az ész. vogulba is (*isnäs* ablak I. 1. II. 21.).

Ugyanilyen összetételnek kell már most a vog. *kösnés*-t is tekintenünk. Első tagja (**közen*) török jövevényszó *kör*- látni ige származéka (vö. csag. *közeng* (*közey?*) fenster; eine öffnung; fenêtre, ouverture (VÁMB. Čag. Stud. 330a.). Ide tartozik a már említett alt. *közinek* fenster, mely átment a kam. szam.-ba (*közennäk*). A második tag (*äs*) etymonja és jelentése szerint is ugyanazon szó, mint az osztj. *vis* (vog.: É. *äs* rés III. 144. *as* nyílás III. 40. | K. *as* id. II. 124. | T. *äs* id. 140.) **közen-äs*-ből a második nyílt szótag hangsúlytalan magánhangzójának elveszte után lett *kösnés* v. *kušnäs*.

5. vog. *örs-jiv* femerstange; *örs-poarug-koali* weidenband, womit die femerstange an den schlitten befestigt ist (AHLQV. Wog. W. 36.).

< kurg. *äris*, *äriš* die obere seitenstange am wagenkorbe, femerstange | alt. tel. sor. leb. *ariš* id. (RADL. Wört. 278.)

6. vog.: K. *säper*: *s. jemtsen*, *poxtsen* nagyon jól kijárt neked, le vagy csunyítva III. 130.

< kaz. tat. *čibär*, *čibär* красивый, стройный (OSTR. 226b.) | miš. *čibär* hübsch, nett, schön (PAAS. 46.) | csuv. *čib' r* хороший, красивый (ZOL. 102.) | csag. *čeber* agile, habile (se dit des femmes) bonne ménagère (VÁMB. Čag. Sprachst. 227.) *čeber* eine wirtschaftliche flinke frau (ibid. 283.) | alt. *čeber* опрятный, бережливый (Altgr. 290. | jak. *säbär* rein; sauber (BÖHTL. 158b.) || mong. *čebar* rein; sauber, appetitlich, mässig (SCHMIDT 321b.).

vö. osztj. D. *tebara*: *tu tebara ättidet* er sah scharf hin (NyK. 28 : 22.) | votj. *čeber* gut, schön; *čeberlik* güte, schönheit (WIED. 537.) | md. M. *čeb'är* hübsch, nett, schön (PAAS. 46.) | cser. *čever* szép (NyK. III. 149.).

GOMBOCZ ZOLTÁN.